

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร Academic Affairs Administration of Matthayom Wat Benchamabophit School

ณพรชกรณ ชัยพรหม¹ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์^{2*}
Napassakorn Chaiprom¹ and Prasert Intarak^{2*}

Received: November 2, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 29 คน รวมจำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการภาพรวมของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การแนะแนว การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร คือ โรงเรียนควรส่งเสริมการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เรื่องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา พัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, แนวทางการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate 1) The academic affairs administration level of Matthayom wat benchamabophit school. 2) The Academic affairs Administration development guidelines of Matthayom wat benchamabophit school. The populations of this study were 31 people including 2 school administrators and 29 teachers of Matthayom wat benchamabophit school. The research tools were questionnaires and Focus Group Discussions. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that. 1) The academic affairs administration of Matthayom wat benchamabophit school in overall was at high level and each aspects found that eight aspects at the most level. When ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest, there were, : Textbooks selection for schools, Measurement evaluation and transfer of grades, The development of internal quality assurance systems and educational standards, Academic planning, Learning and teaching management in schools, School curriculum development, Learning process development, Preparation of regulations and practicality for academic, Nine aspects were at high level there were, : Educational supervisor, Academic promotion and support for individuals, families, organizations, organizations, establishments, and other institutions providing education, Developing or proceeding with opinions on a local curriculum development, Technology media development and using for education, Collaboration in academic development with other schools and organizations, Guidance, Promoting the academic strength of the community, Research for educational quality development of schools, Development and promotion of learning resources. 2) The Academic affairs administration development guidelines of Matthayom wat benchamabophit school were. school should support the guidance including taking care and helping students to be effective. There is the supporting of the community to be academically strong by encouraging the exchange of experiences between communities. Teachers should be knowledgeable about conducting research to improve the quality of education and develop learning resources for learners to design student-centered learning activities and manage learning in accordance with the aims of the basic education core curriculum.

Keywords: academic administration, academic administration guidelines

¹นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail: Chaiprom_n@su.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail: p_intarak@yahoo.co.th

(*Corresponding author)

¹Faculty of Education Program in Educational Administration, Silpakorn University, E-mail: Chaiprom_n@su.ac.th

²Advisor of Education Program in Educational Administration, Silpakorn University, E-mail: p_intarak@yahoo.co.th

(*Corresponding author)

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของการขยายตัวด้านการพัฒนาธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และเทคโนโลยี การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนเสียก่อน การพัฒนาคนนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่แนวทางที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพแล้วประเทศก็จะพัฒนาจนเกิดคุณภาพตามไปด้วย ทำให้ประชาชนในประเทศนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมและเสมอภาคในสังคมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาคนโดยต้องคำนึงถึงการศึกษาเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้และเจตคติของบุคคลทำให้คนเกิดการพัฒนา เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตอันแตกต่างกัน การเรียนรู้สามารถกระทำได้ด้วยอิสระแล้วแต่ความสนใจของบุคคล รัฐยังต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักของการพัฒนาประเทศ ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า รัฐจะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) จึงเห็นได้ว่า รัฐต้องให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาของคนไทย เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนตามรัฐธรรมนูญ โดยรัฐต้องจัดให้ครอบคลุมในทุกช่วงวัย เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากความสำคัญของการศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่ทำให้คนเกิดการพัฒนา มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพและเอาตัวรอดได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม ซึ่งคนเหล่านั้นนอกจากจะสามารถพัฒนาตนเองแล้วยังส่งผลต่อสังคมและประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ด้วย และหัวใจหลักของการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ คือการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ระบุว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารวิชาการ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดของเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะจุดมุ่งหมายแรกของการจัดตั้งสถานศึกษาคือ เพื่อจัดการเรียนการสอน ส่วนงานอื่น ๆ คืองานเสริมงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงนับว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จและคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน และงานวิชาการยังเป็นการกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นให้การบริหารจัดการศึกษาถูกกระจายอำนาจออกไปที่สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยต้องการที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ มีความคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน

ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเป็นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับเปลี่ยนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีคุณธรรม และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือ เรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อทำการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัจจัยสู่ความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานทุกงานในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนให้ เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และให้มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ดังนั้นผู้บริหารซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบการศึกษาที่แท้จริง โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีส่วนสำคัญกับการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ ค่านิยมที่ดี มีคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษามีส่วนสำคัญเพราะเป็นผู้ที่บังคับบัญชา กำกับ ดูแล นิเทศและติดตาม การจัดการศึกษาของบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับชุมชน หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุดในการบริหารจัดการศึกษา จากความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นและนำความรู้ที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 2 คน ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 29 คน รวมเป็นจำนวน 31 คน ซึ่งทำการศึกษาในปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็น 1 ฉบับ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น โดยเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ วรณวิษา จินไฟ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจำแนกออกเป็น 17 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละระดับเป็น ดังนี้ (วรณวิษา จินไฟ, 2561)

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมากำหนดหัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยทำการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 7 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อดำเนินการถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ช่วยอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ส่งไปยังโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกำหนดให้คนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

ตารางที่ 1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร รายด้าน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.44	0.56	มาก
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.56	0.54	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.53	0.56	มากที่สุด
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.52	0.49	มากที่สุด
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.65	0.45	มากที่สุด
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.25	0.70	มาก
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.14	0.79	มาก
9. การนิเทศการศึกษา	4.47	0.63	มาก
10. การแนะแนว	4.29	0.66	มาก
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.28	0.67	มาก
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.40	0.71	มาก
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.47	0.66	มาก
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.50	0.60	มากที่สุด
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.68	0.41	มากที่สุด
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.41	0.63	มาก
รวม	4.45	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.41) การวัดผล ประเมินผล

และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.45) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) การวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.54) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.56) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.49) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) การจัดทาระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) และระดับมากจำนวน 9 ด้าน ดังนี้ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.66) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.56) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) การแนะแนว ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.70) และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.79) หากเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยรวมแล้ว เท่ากับ 0.50 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ดังนี้

1. สถานศึกษาควรวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
2. สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรของตนเองให้เป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น
5. สถานศึกษาควรใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
6. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ให้ระบบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
7. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ
9. สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน
10. สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว
11. สถานศึกษาควรสร้างระบบการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง
12. สถานศึกษาควรพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
13. สถานศึกษาควรเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน
14. สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
15. สถานศึกษาควรตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ร่างระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
16. สถานศึกษาควรตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้
17. สถานศึกษาควรพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นงานที่สามารถพัฒนาคนให้เกิดความรู้และความสามารถเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคม โดยสถานศึกษามีการจัดระบบการดำเนินงานวิชาการที่มีการวางแผน กำหนดทิศทาง สร้างและพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้นำของคณะครูในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ สอดคล้องกับสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ที่ระบุว่า สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน อีกประการหนึ่ง คือ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สถานศึกษาได้กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ มีการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการสอนที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป จึงทำให้ผู้เรียนและสถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอกตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดี จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับ วรณวิษา จินไฟ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุพล พรเพ็ญ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นข้อที่มีคำขมิ้มเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 1 การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่นน้อยเกินไป ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ก่อน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องตามจุดเน้นของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน

2.2 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีคำขมิ้มเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 10 การวางแผนและกำกับดูแลนิเทศและติดตามด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ทั้งนี้จะเป็นเพราะขาดการวางแผนและละทิ้งการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำกับดูแลการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและความต้องการ

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีคำขมิ้มเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 5 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุด ขาดการดูแลเอาใจใส่ ทำให้มีสภาพไม่พร้อมใช้งาน ดังนั้นสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุด และส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

นอกจากนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในการออกแบบและวางแผนการทำแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมไปถึงการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 3 การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมอย่างได้แท้จริง ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ร่วมมือกับศึกษานิเทศก์เพื่อสร้างหลักสูตรให้ใช้ได้จริง เลือกหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคอยประเมินและนิเทศติดตามหลักสูตรเป็นระยะ ๆ

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่สามารถนำกระบวนการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเรียนการสอนได้เท่าที่ควร ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความพยายามที่จะนำกระบวนการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มานำเสนอต่อผู้เรียน

2.6 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษายังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเทียบโอน เพื่อให้ระบบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษามีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและให้ความมั่นใจต่อสังคม

2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดนโยบายส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการสนับสนุนให้ครูเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูโดยวิทยากรจากภายนอก

2.8 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 5 การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดงบประมาณในการดำเนินการเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณสูง ดังนั้นสถานศึกษาต้องวางแผนด้านงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

2.9 ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 1 การสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดการสร้าง ความตระหนักในเรื่องการนิเทศการศึกษาว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้รับนิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

2.10 ด้านการแนะแนว ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การส่งเสริมและการพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาการแนะแนว ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดให้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา สอดแทรกอยู่ในการจัดเรียนการสอนของครู

2.11 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 โรงเรียนมีการสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่าย จากนั้นให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.12 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่ขาดความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการในชุมชน ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ขาดการเปิดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดให้ชุมชนได้เข้ามา ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน

2.13 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อย เนื่องจากมีภารกิจภายในสถานศึกษามาก ดังนั้นสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ควรจัดให้มีการศึกษาที่เกื้อหนุนให้บุคคลในชุมชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.14 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีปริมาณที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสำหรับบริหารและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ

2.15 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 3 การตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ร่างระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดความเข้าใจในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ขาดการตรวจสอบ แก้ไขและปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับปัจจุบัน ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน

2.16 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 การตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาพิจารณาได้ไม่ครอบคลุม หรือมีหนังสือเรียนให้คัดค้าน้อยเกินไป ทำให้ขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกหนังสือตามเหตุผลเชิงคุณค่าทางวิชาการ มีเนื้อหาสาระยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน

2.17 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 การพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันความต้องการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนลดลง สถานศึกษาจึงลดความสำคัญของห้องสมุดและทำให้ขาดการพัฒนา ดังนั้นสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุดและจัดบุคลากรเข้าทำงานอย่างเหมาะสม มีการสนับสนุนในเรื่องการจัดหาสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ ตามสภาพของห้องสมุด ตลอดจนการนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็น แนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร พบว่า ค่ามัธยฐานเลขคณิตที่น้อยที่สุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้มีค่ามัธยฐานน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ที่มีในปัจจุบันไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษาควรมุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นจากนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยตรงหรือผ่านสื่อบันทึกควาหาข้อมูลด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพราะการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของการบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 7). สงขลา: บริษัท นำศิลป์ โฆษณา จำกัด.
- วรรณวิษา จินไฟ. (2561). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียน “ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล”. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุพล พรเพ็ญ. (2561). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Best, J.W. (1970). *Research in Education*. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice Hall Inc.